

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Запорізької області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Запорізької області в IV кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Запорізької області у IV кварталі 2020 року свідчать, що на тлі посилення карантинних заходів респонденти очікують значне зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців, водночас позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується подальше посилення інфляційних та девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **прискорення скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 50.0% (найпесимістичніші оцінки серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 28.6%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 24.4%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги** вищими темпами: 53.6% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 50.0%), у цілому по Україні – 50.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво, курс гривні до іноземних валют та доходи населення (графік 2);
- **високий рівень девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 89.3% респондентів (у попередньому кварталі – 82.1%), у цілому по Україні – 87.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** помірними темпами: баланс відповідей – 3.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 3.7%), у цілому по Україні – 1.3% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції** нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 22.2%). Обсяги реалізації на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 7.7%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 7.1% та 3.8% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 14.8% (у попередньому кварталі – 3.8%). **Обсяги видатків на виконання будівельних робіт залишаться на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 4.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 3.8% та «мінус» 4.5% відповідно;
- **помірне зростання кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 3.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 17.9%) (графік 4). У цілому по Україні прогнозується скорочення кількості працівників: баланс відповідей – «мінус» 9.9%;
- **прискорення зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 89.3% та 51.9% відповідно (у III кварталі 2020 року – 81.5% та 38.5% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 50.0% та 63.0% відповідно (у попередньому кварталі – 53.6% та 50.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають занадто високі ціни на сировину, матеріали, енергоносії та брак обігових коштів (графік 5).

Підприємства області і надалі очікують **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10). За оцінками респондентів, значно посилюється вплив чинника «невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання».

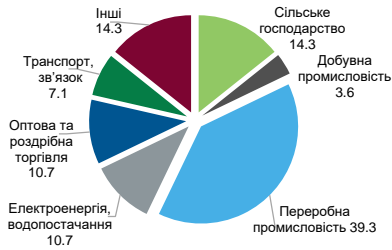
96.4% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.9%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

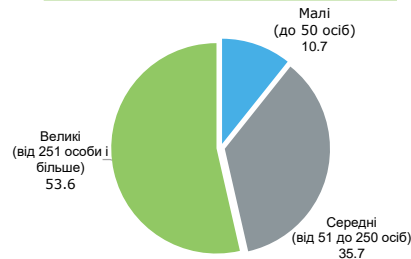
- **поточний фінансово-економічний стан залишається поганий:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.3%), у цілому по Україні – «мінус» 3.2%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** зменшився і є **нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у III кварталі 2020 року – 5.9%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей зменшилися.** Підприємства області неспроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів – «мінус» 14.8% (у попередньому кварталі – 7.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

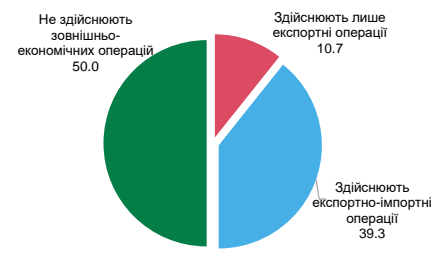
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

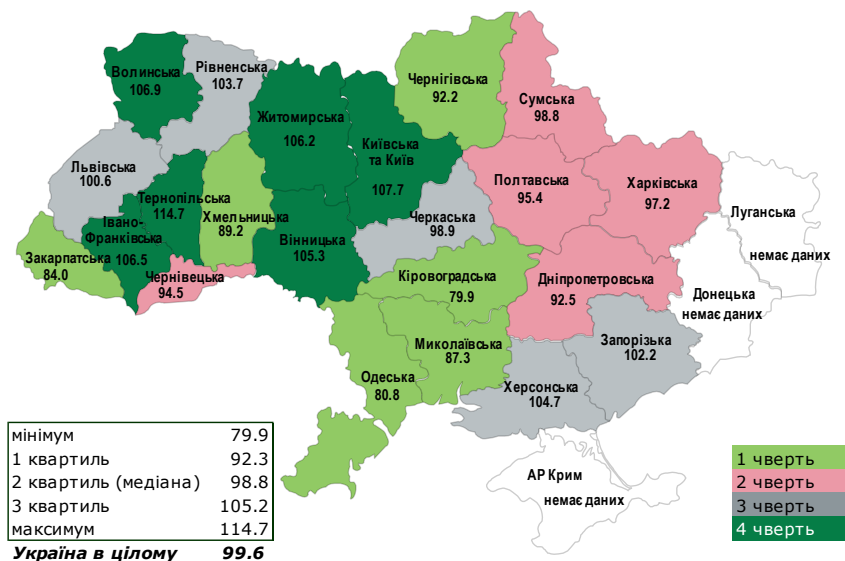

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05 листопада – 02 грудня 2020 року;
- опитано всього 28 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість та інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

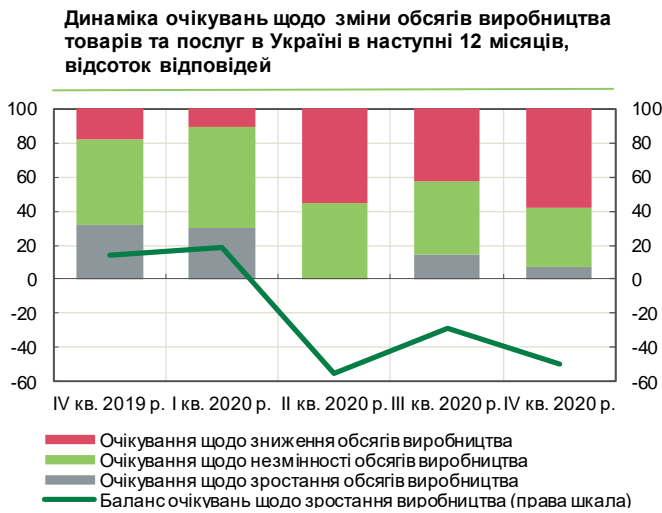
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Запорізької області щодо ділової активності (за складовими)

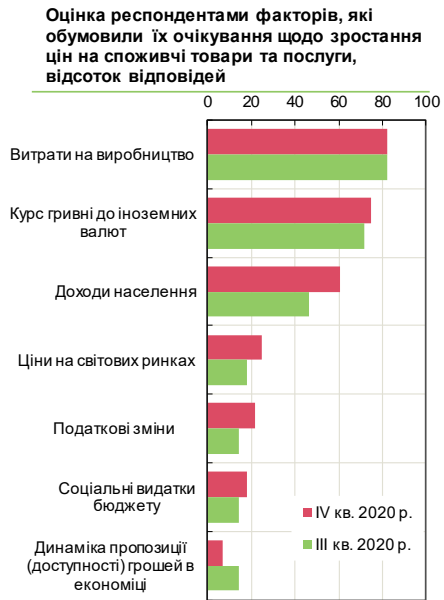
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	18.5	26.9	0.0	-3.7	3.8
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.0	23.1	3.8	-22.2	-11.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	0.0	-3.7	-4.0	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	8.0	15.4	-7.4	3.8	14.8
кількості працівників	6.9	7.4	-14.8	-17.9	3.6

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

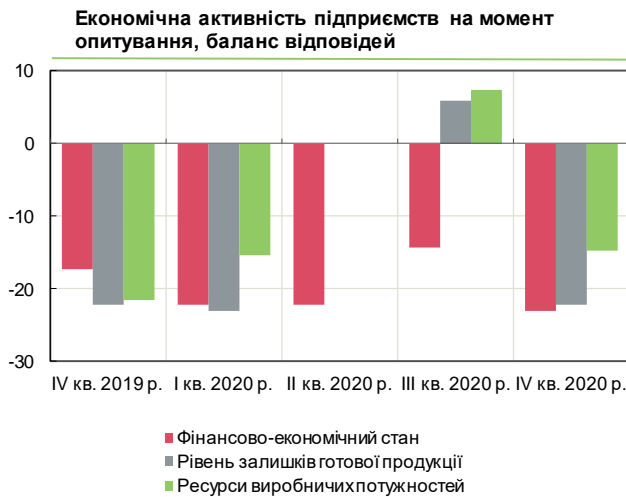
Графік 1

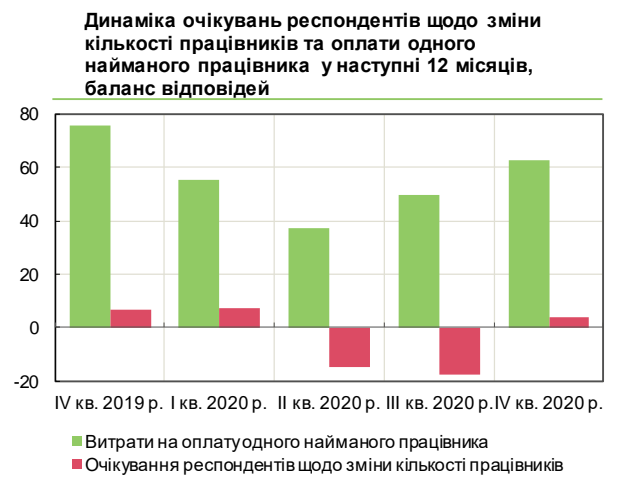
Графік 2

Графік 3

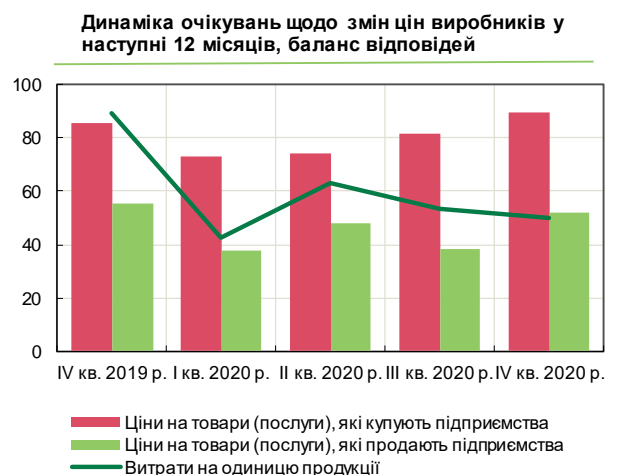
Графік 4

Графік 5

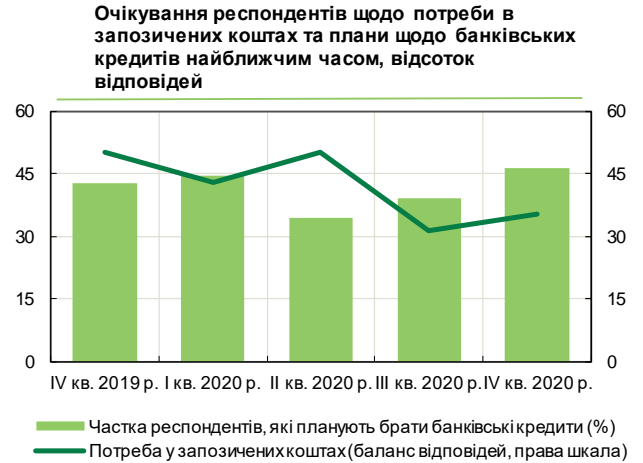
Графік 6

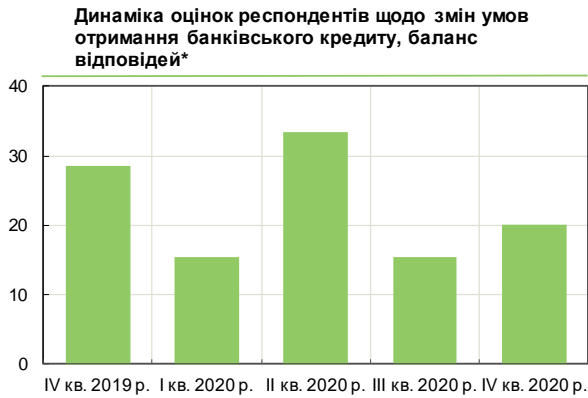
Графік 7

Графік 8

Графік 9

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

